

EDİTÖR

Doç. Dr. YEŞİM M. ATAMER

İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Öğretim Üyesi

MİLLETLERARASI SATIM HUKUKU

MİLLETLERARASI MAL SATIMINA İLİŞKİN SÖZLEŞMELER
HAKKINDA BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ANTLAŞMASI (CISG)

YAYIN NO: 17

MİLLETLERARASI SATIM HUKUKU

MİLLETLERARASI MAL SATIMINA İLİŞKİN SÖZLEŞMELER
HAKKINDA BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ANTLAŞMASI (CISG)

Editör: Yeşim M. Atamer

ISBN 978-605-5373-80-1

2. BASKI - İSTANBUL, MAYIS 2012

1. BASKI - İSTANBUL, HAZİRAN 2008

© **ON İKİ LEVHA YAYINCILIK A. Ş.**

Adres : Prof. Nurettin Mazhar Öktel Sokak No: 3/B1 Şişli / İSTANBUL

Telefon : (212) 343 09 02

Faks : (212) 224 40 06

Web : www.onikilevha.com.tr

E-Posta : bilgi@onikilevha.com.tr

Baskı/Cilt Net Kırtasiye Tan. ve Matbaa San. Tic. Ltd. Şti.
Taksim Cad. Yoğurtçu Faik Sok. No: 3 Taksim
Beyoğlu / İstanbul
Tel: (212) 249 40 60
Sertifika No: 13723

İÇİNDEKİLER

2. TIPKI BASIYA SUNUŞ	v
SUNUŞ	vii
KATKIDA BULUNANLAR	xi
İÇİNDEKİLER	xiii
AYRINTILI İÇİNDEKİLER	xv
KISALTMALAR CETVELİ	xxiii
§ 1. Türkiye'nin CISG'a Taraf Olmasına İlişkin Çerçeve <i>Luca Castellani</i>	1
§ 2. CISG'ın Uygulama Alanı: Yer, Zaman ve Kişi Bakımından <i>Loukas Mistelis</i>	7
§ 3. CISG'ın Uygulama Alanı: Konu Bakımından <i>Bettina Heiderhoff</i>	25
§ 4. Uluslararası İçtihat Hukuku Işığında CISG'da Yorum ve Boşluk Doldurmaya İlişkin Meseleler <i>Franco Ferrari</i>	37
§ 5. Sözleşmenin Kurulması <i>Ingeborg Schwenzer/Florian Mohs</i>	83

§ 6. Satıcının Malları ve Belgeleri Teslim Borcu <i>H. Ercüment Erdem</i>	105
§ 7. Malların Sözleşmeye Uygunluğu, Üçüncü Kişilerin Talepleri ve Alıcının İhlal Bildirimi <i>Harry M. Flechtner</i>	163
§ 8. CISG Uyarınca Hasarın Geçmesi <i>Michael Bridge</i>	193
§ 9. Satıcının Sözleşmeye Aykırı Davranışı Ekseninde CISG'in İfa Engelleri Sistemine Genel Bakış <i>Yeşim M. Atamer</i>	221
§ 10. CISG – Sözleşmeye Aykırılık Halinde Alıcının Hakları <i>Peter Huber</i>	267
§ 11. CISG Uyarınca Tazminat, Faiz, Sorumluluktan Kurtulma <i>Ulrich Magnus</i>	287
EK 1	
Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması	311
EK 2	
United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods	341
EK 3	
CISG'in Yürürlükte Olduğu Devletler Listesi	373

AYRINTILI İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	v
KATKIDA BULUNANLAR	ix
İÇİNDEKİLER	xi
AYRINTILI İÇİNDEKİLER	xiii
KISALTMALAR CETVELİ	xxi

Ş 1. Türkiye'nin CISG'a Taraf Olmasına İlişkin Çerçeve.....1

- I. UNCITRAL ile Türkiye arasındaki ortaklık 1
- II. Türkiye'nin CISG'a katılmasının çerçeve planı 3
- III. Katılımdan sonra: Kapasite artırma ve destek..... 4

Ş 2. CISG'ın Uygulama Alanı: Yer, Zaman ve

Kişi Bakımından7

- I. Giriş..... 7
 1. Tarihçe 9
 2. Antlaşmanın hazırlanma amacı..... 12
- II. Yer bakımından uygulanırlık 13
 1. Doğrudan veya otonom uygulanırlık:
CISG m.1(1)(a) 16
 2. Dolaylı uygulanırlık: CISG m.1(1)(b) 17
 3. Hükümlerin birlikte uygulanırlığı ve diğer bazı sorunlar..... 19
- III. Kişi bakımından uygulanırlık 20
- IV. Zaman bakımından uygulanırlık 20
- V. Hakem mahkemeleri tarafından uygulanması 21
- VI. Sonuç ve değerlendirme 23

§ 3. CISG'in Uygulama Alanı: Konu Bakımından.....	25
I. Giriş.....	25
II. CISG kapsamındaki sözleşmeler.....	25
1. Sorun	25
2. Satım sözleşmesi	26
a. Temel kavram.....	26
b. Satım sözleşmesinin uygulanmasına yönelik istisnalar	26
c. Satım sözleşmesi kavramının genişletilmesi	27
d. CISG m.3(2).....	27
e. CISG m.3(1).....	28
f. Özet	31
3. “Mal” kavramının tanımlanması.....	31
a. CISG m.2'deki istisnalar	31
b. Genel tanım – nakledilebilirlik ve cisimleşmiş olmak	32
c. Özel durum: Yazılım	32
d. Özet	33
III. Düzenleme alanına konu olmamış olan hukuki sorunlar	34
1. Genel bakış.....	34
2. Geçerlilik	34
3. Sözleşmenin mülkiyet üzerindeki etkileri	34
4. Sözleşme konusu malın sebep olduğu bedensel zarar veya ölümden dolayı sorumluluk	35
IV. Sonuç	36
§ 4. Uluslararası İçtihat Hukuku Işığında CISG'da Yorum ve Boşluk Doldurmaya İlişkin Meseleler	37
I. Giriş.....	37
II. Yorum sorunu.....	40
1. CISG'in uluslararası niteliği ve otonom yorumlanması.....	40
2. Yabancı içtihat hukukuna başvurulması: Uygulamaya ilişkin sorunlar	48
3. Yabancı içtihat hukukuna başvurulması: Yöntem sorunu	58
4. Dürüstlük kuralı: Bir yorum aracı mı yoksa daha fazlası mı?.....	62
III. Boşluk doldurma ve genel ilkeler.....	67
1. Genel olarak	67

2. İctihat hukukunda yeralan CISG'a ilişkin genel ilkeler	71
3. Son çare olarak devletler özel hukuku kurallarına başvurulması.....	80

§ 5. Sözleşmenin Kurulması.....83

I. Giriş.....	83
II. İcap	86
1. Teklifin kesinliği.....	86
2. Bağlanma niyeti.....	87
3. Genel işlem şartlarının sözleşmeye dahil edilmesi	88
4. İcabin etkisi ve geri alınması	90
5. İcaptan cayma	91
6. İcabin hükmünü yitirmesi	92
III. Kabul.....	92
1. Kabul beyanı	92
2. Kabul süresi ve kabulün etkisi.....	94
3. İcap ve kabul arasındaki uyumsuzluklar.....	95
IV. Sözleşmenin değiştirilmesi	98
V. Sonuç	102

§ 6. Satıcının Malları ve Belgeleri Teslim Borcu 105

A. Giriş.....	105
B. Malların teslimi	107
I. Genel olarak	107
II. Teslime ilişkin genel esaslar	108
III. Teslim yeri	112
1. Genel olarak	112
2. Tarafların seçimi.....	114
a. Seçim şekli.....	115
aa. Tarafların seçimi açık veya örtülü olabilir	115
bb. Taraflar ilk anlaşmalarını değiştirmekte her zaman serbesttir.....	122
cc. Tarafların seçiminin geçerliliği Antlaşmaya bağlı değildir	123
b. Sonuç.....	123
3. Tarafların seçim yapmaması	123
a. Taşıma içeren satımlar	124

aa. Sorun.....	124
bb. Öngörülen olasılık	128
cc. Sonuç	131
b. Çeşitli mal tiplerine ilişkin satımlar	133
aa. Uygulama şartları	133
bb. Sonuçları	135
c. Diğer haller	136
aa. Uygulama şartları	136
bb. Sonuçlar	136
IV. Teslim zamanı.....	138
1. Genel olarak	138
2. Tarafların seçimi halinde	140
a. Genel olarak.....	140
aa. Seçim açık veya örtülü olabilir.....	140
bb. Taraflar ilk anlaşmalarını değiştirmekte her zaman serbesttirler.....	142
cc. Tarafların seçiminin geçerliliği Antlaşmada düzenlenmemiştir	142
b. Belirli bir tarih seçimi.....	142
aa. Uygulama şartları	143
bb. Sonuçlar	143
c. Belirli bir dönemin saptanması.....	144
aa. Uygulama şartları	144
bb. Sonuçlar	147
3. Tarafların seçiminin yokluğunda.....	148
a. Kural.....	148
b. Geciktirici şarta bağlı sözleşme.....	150
4. Teslim zamanına ilişkin yorum kuralları	151
C. Belgelerin teslimi	151
I. Genel olarak.....	152
II. Belgelerin niteliği	153
III. İfa zamanı ve ifa yeri	156
IV. Belgelerin erken teslimi.....	160
1. Genel olarak	160
2. Kuralın içeriği.....	160

§ 7. Malların Sözleşmeye Uygunluğu, Üçüncü Kişilerin Talepleri ve Alıcının İhlal Bildirimi	163
I. Giriş.....	163
II. Satıcının yükümlülüklerini düzenleyen maddeler	165
1. Madde 35: Satıcının malın kalitesine ilişkin yükümlülükleri.....	165

2. Madde 41 ve 42: Üçüncü kişilerin mülkiyet iddiası ve fikri hak ihlalleri karşısında satıcının yükümlülükleri	173
III. Alıcının malları muayene ve sözleşmeye aykırılık halinde bildirim yükümlülüğü	176
IV. Sonuç	191

§ 8. CISG Uyarınca Hasarın Geçmesi 193

I. Giriş.....	193
II. Hasarın tanımı	195
III. Bozulma ve satıcının yükümlülükleri	197
IV. Satıcının yan yükümlülükleri	199
V. Hasarın geçmesinin önemi	200
VI. CISG uyarınca hasarın yansımaları	201
VII. Taşıma halinde satım ve geçmişe etki etme.....	209
VIII. Yedek hasar kuralı	212
IX. Sözleşmeye aykırılık ve hasarın geri aktarılması	215
X. Sonuç	218

§ 9. Satıcının Sözleşmeye Aykırı Davranışı

Ekseninde CISG'in İfa Engelleri Sistemine Genel Bakış221

I. Yeknesak sözleşmeye aykırılık anlayışı: Alternatif bir modelin gelişimi	222
II. CISG'in ifa engelleri sisteminin temel önermeleri	228
1. Genel olarak	228
2. Ayırıcı kriter olarak sözleşmenin "esaslı ihlali"	230
a. Esaslı ihlal kavramının gelişimi ve işlevleri	230
b. Esaslı ihlalin şartları	236
aa. Yükümlülüğe aykırılık.....	238
bb. Sözleşmesel menfaatten önemli ölçüde yoksun bırakan bir olumsuzluk.....	238
cc. Öngörülebilirlik	242
c. Borçlar Kanunundaki sözleşmeye aykırılık türleri örneğinde "esaslı ihlal" kavramı	247
aa. Temelli ifa etmeme ve eksik ifa	247
bb. Geç ifa	248
cc. Ayıplı ifa.....	250
dd. Eksik veya yanlış belge.....	251
3. Kusurdan bağımsız sorumluluk	251
a. Genel olarak.....	251

b.	CISG’da öngörülen sorumsuzluk halleri.....	254
c.	Sorumsuzluk: Ne ölçüde?	255
d.	Borçlar Kanunundaki sorumluluk rejimi ile mukayese	256
4.	Aynen ifa talebinin özelliği	259
a.	Aynen ifa talebine ilişkin tarihi ve mukayeseli bilgiler.....	259
b.	Aynen ifa talebine ilişkin CISG’in uzlaştırıcı çözümü	262

§ 10. CISG – Sözleşmeye Aykırılık Halinde

Alıcının Hakları	267	
I.	Giriş.....	267
II.	Temel amaç: Sözleşmeyi ayakta tutma ve sözleşmeden dönmekten kaçınma	268
1.	Kısa bir mukayeseli bakış: Dönme yaptırımının itibarını yitirmesi	269
2.	Hukuk politikası mülahazaları	269
3.	Yöntemler	270
4.	CISG’in yaklaşımı	271
III.	İfa Talebi.....	271
1.	İfa talepleri için genel şartlar	272
a.	Sözleşmeye aykırılık	272
b.	İfa talebiyle bağdaşmayan talepler	272
c.	İç hukuk defii (CISG m.28)	272
d.	CISG m.80 uyarınca defii.....	273
e.	İmkânsızlık ve aşırı ifa güçlüğü	273
2.	Malların sözleşmeye uygun olmaması halinde ikame mal teslimi (CISG m.46(2))	274
a.	Sözleşmeye uygun olmama	275
b.	Esaslı ihlal	275
c.	Süre sınırlaması	276
d.	Sözleşmeye uygun olmayan malların iadesi	276
e.	İkame mal tesliminin masrafları ve yeri	277
3.	Onarım hakkı – CISG m.46(3)	277
4.	İspat yükü	278
IV.	Sözleşmeden dönme	278
1.	Genel olarak	279
2.	Esaslı ihlal halinde dönme (CISG m.49(1)(a)).....	279
a.	Genel olarak esaslı ihlal	279
b.	Esaslı ihlal analizi için kıstas	280
aa.	Sözleşmesel mutabakat	280

bb. Sözleşmeye aykırılığın ciddiyeti	280
cc. Satıcının onarım hakkı?	281
dd. Ayıplı malın değerlendirilmesi imkanı	282
3. <i>Nachfrist</i> -usulünü izleyerek sözleşmeden dönme (CISG m.49(2)(b))	284
4. Süre sınırlamaları	284
V. Semen tenzili	285
VI. Sonuç	285

§ 11. CISG Uyarınca Tazminat, Faiz,

Sorumluluktan Kurtulma287

I. Giriş.....	287
II. Tazminat.....	288
1. Tazminat hakkı.....	288
2. Tazminatın hesaplanmasına dair genel kurallar	289
3. Tazminata ilişkin bazı özel kurallar	291
a. Hesaplama usulü	291
b. Müterafık kusur	293
c. İspat külfeti	293
4. Tazminatın kapsamı, örnekler.....	294
III. Faiz.....	296
1. Genel düşünceler.....	296
2. Faiz ödeme yükümlülüğü.....	296
3. Faiz oranı	298
4. Usule ilişkin sorunlar	300
a. Otomatik faiz?	300
b. Usuli faiz	301
c. Faiz ile ilgili mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizi	301
IV. Sorumluluktan kurtulma	302
1. CISG uyarınca sorumluluk ve sorumluluktan kurtulma sistemi	302
2. CISG m.79(1) hükmünün unsurları	303
a. İfade bulunmama	303
b. Denetim dışında kalan engel.....	304
c. Öngörülemezlik ve kaçınılmaz olma	304
d. Nedensellik bağı	305
3. Sorumluluktan kurtulma ile ilgili belirli sorunlar.....	305
a. Üçüncü kişilerin ifa etmemesi (CISG m.79(2))	305
b. Geçici engeller (CISG m.79(3)).....	306

c. Bildirim yükümü (CISG m.79(4)).....	306
4. Sonuç ve hukuki yollar	306
5. Alacaklının neden olduğu ihlal.....	307
V. Sonuç	307

EK 1

Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması.....	311
---	------------

EK 2

United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods.....	341
--	------------

EK 3

CISG'ın Yürürlükte Olduğu Devletler Listesi	373
--	------------